

Και καθεμιά καρδιά πού σπάει ανθρώπινη,
Πίσω απ' της φυλακής τή μαύρη θύρα,
Είναι σάν κείνο τὸ σταμνὶ πού σκιδραίει
"Όλο τὸ θησαυρὸ του στὸ Σωτήρι,
Και τοῦ λεπροῦ τὸ σπῆτι μοσκοβόλησε
"Απὸ ἐκλεχτὰ καὶ πλούσια νάρδου μῦρα.

Καλότυχοι ὅσων οἱ καρδιές τσακίζονται,
Κι' εἰρήνη βρίσκουν πιά συχωρεμένοι!
Και πῶς ἄλλιως κανεὶς μπορεῖ ἀπ' τὰ κρίματα
Νὰ νίψει τὴν ψυχὴ του τὴ θλιμμένη;
Και πῶς ἄλλιως μπορεῖ νάμπει ὁ Θεάνθρωπος
Παρὰ ἀπὸ μιὰ καρδιά, ποῦναι σπασμένη;

Κι' ὁ ἁμαρτωλὸς μὲ τὴ ματιὰ τὴ γιάλινη
Και τὸ λαϊμὸ πού τὸ αἷμα ἔχει μαυρίσει,
Προσμένει ἐκεῖνα τ' ἅγια χέρια ποῦχανε
Τὸν κλέφτη στὸν Παράδεισο ὀδηγήσει.
Και δὲν καταφρονάει ποτὲς ὁ Κύριος
Μιὰ καρδιά πού ἡ Μετάνοια ἔχει τσακίσει.

* * *

Τρεῖς βδομάδες ζωὴ μόνο τοῦ χάρισεν
"Ἡ κόκκινη τοῦ Ἀνθρώπου Δικαιοσύνη,
Μονάχα τρεῖς μικρὲς βδομάδες τοῦ ἄφισαν,
Νὰ φέρει στὴν ψυχὴ του τὴν εἰρήνη,
Κι' ἀπ' τὰ χέρια πού κράτησαν τὸ θάνατο,
Κάθε σταλιὰν αἱμάτου νὰ ξεπλύνει.

Και δάκρια αἱματερὰ τὸ χέρι του ἔπλυναν,
Τὸ χέρι ποῦχε σφίξει τὴ λεπίδα:
Τὶ μόνο δάκρια τὴν ψυχὴ γιαιτρεύουνε
Κι' αἶμα τοῦ αἱμάτου βγάζει τὴν κηλίδα:
Και τ' ἄλλο τοῦ Κεῖν σημάδι γίνηκε
Χιονόλευκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σφραγίδα.

VI

Στὴ φυλακὴ τοῦ Ρίντιγγ, πέρα, βρίζεται
Μιὰ ντροπερὴ θεσοῦλα ἔρημη καὶ μόνη,
Κι' ἐκεῖ ἀπὸ κάτω κείτεται ἕνος ἄνθρωπος
Πού ἡ φλόγα μ' ἄγρια δόντια τονὲ λυώνει.
Κείτεται σ' ἕναν τάφο δίχως ὄνομα,
Τυλιγμένος σὲ πύρινο σεντόνι.

Κι' ἐκεῖ ἄς κοιμάται, ὥσπου ἡ οὐράνια σὺλληγγα
Τοὺς νεκροὺς ἀπ' τοὺς τάφους νὰ ξυπνήσει:
"Ανώφελα γι' αὐτὸν τ' ἀναστενάγματα,
Κι' οὔτε μάτι γι' αὐτὸν ἄς μὴ δακρίσει:
Εἶχε σκοτώσει ὁ, τι ἀγαποῦσε κι' ἔπρεπε
Τὸ δρόμο τοῦ θανάτου ν' ἀκλουθήσει.

Κι' ὁ καθένas σκοτώνει ὁ, τι ἀγαπάει,
Και στὸν καθέναν τοῦτο νὰ εἰπωθαῖ,
"Ενας θὰ ρίξει μιὰ ματιὰ σὰ χιόνι,

"Άλλος μὲ λόγια ἀγάπης θὰ χυθεῖ,
ὁ δειλὸς μ' ἕνα φίλημα σκοτώνει,
ὁ ἄντρας ὁ γενναῖος μὲ τὸ σπαθί.

ΤΕΛΟΣ

Στὸ σελίδα 225, δευτέρα στήλη:

- 1) 1ος στίχος, ἀντὶ «Φραγκισμοῦς» γράφε «φαγκεισμοῦς».
- 2) 2ος στίχος, ἀντὶ «νεροῦ δάχρονδ» γράφε «νεραῖδοχρονδ».
- 3) 3ος στίχος, «ὄλοῦθε σὰ στοιχεῖο νὰ τριφυρνάει» πρέ-
πει νὰ τελειώνει μὲ δυὸ τελεῖες καὶ ὄχι μὲ ἐρωτηματικὸ.



ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Στὸ ἄρθρο μὲ τὰ «Αἰουμνιστώτικα ὀνόματα» τῶν
δύο τελευταίων φύλλων τοῦ «Νουμά» ἀνάφερα σὲ μιὰ
παρένθεση τὰ νεοελληνικὰ παρανόματα *Κούρτης, Δου-
πος, Αλούπης* συγκρίνοντες τα μὲ τὰ βλάχικα τοῦ πί-
νακα Kurt καὶ Luptsj. Ἐπρεπε νὰ κάνω καὶ μιὰ ση-
μείωση ἐκεῖ ἢ μιὰ παρέκβαση καὶ δὲν τὴν ἔκανα, γιὰ
νὰ μὴν παραφορτώσω τὸ ἄρθρο.

Δὲ θέλω νὰ νομισθῇ ὅτι εἶναι τελειωτικὴ κρίση
μου πῶς τὰ παρανόματα τεῦτα, τὰ Ἑλληνικὰ δηλ.
εἶναι ἀπὸ τὸ τουρκικὸ Kurt ἢ Gurt (=λύκος) τὸ ἕνα
καὶ ἀπὸ τὸ βλάχικο lup' ἢ τὸ λατινικὸ ἢ Ἰταλικὸ lu-
pus(ο) τὰ ἄλλα δύο. Ἀπλῶς ἔκανα μιὰ παραβολή, γιὰτὶ
νομίζω πιθανὴ καὶ τὴν παραγωγή αὐτὴ κοντὰ σὲ ἄλ-
λες. Μπορεῖ ἀκόμη ἢ τουρκικὴ καὶ ἢ λατινικὴ λέξη
νὰ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς διάφορες ἴσως πηγὲς ὀνομάτων
παρόμοιων πού συντακτίστηκαν ὕστερα στὸν ἴδιον τύπο.
Γιὰτὶ καὶ σὲ πλῆθος παρανομμάτων συμβαίνουν διάφο-
ρες διαστρωρώσεις, ἔπως γίνεται καὶ στὰ βαφτιστικά:
Τὸ *Γεράκης*, λ. χ. μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπ' τὸ γεράκι, τὸ
πούλι, μπορεῖ ἔμως νὰ εἶναι καὶ ὑποκοριστικὸ τοῦ Γέ-
ρος (εἶναι τέτοιο παράνομα). Τὸ *Κοντόπουλος* μπορεῖ νὰ
εἶναι ἀπὸ *Κοντός*, μπορεῖ καὶ ἀπὸ *Κόντος*, *Κόντης*. Τὸ
Τσελεπίδης μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ *Τσελεμπής*,* ἀντὶς Τσε-
λεμπήδης, μπορεῖ καὶ ἀπὸ *Τζελέπης* (τουρκ. = ἐμπορο-
χασάπης, κείνος πού ἀγοράζει σφαχτὰ ἀπ' τὰ χωριά
καὶ τοὺς τσοπάνιδες), ἀντὶς Τζελεπίδης. Τὸ *Σκουλού-
δης* μπορεῖ νὰ γεννήθηκε ἄμεσα ἀπὸ τὸ σκουλοῦδι
(ἔχει τὸν τύπο ὁ Σομαβέρας) μπορεῖ καὶ κατὰ τὰ *Νι-
κολοῦδης, Μιχαλοῦδης, Χατζοῦδης, Σμυρνοιῦδης*
κτλ. νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ βαφτιστικὸ *Σκουλήης*, πού πιστεύω

* Γνωστὴ στὸ Ρωμαῖκο τουρκικὴ λέξη (ὁ Χάμιερ τὴν
παράγει ἀπὸ τὸ λατινικὸ coelebs) ἀντίστοιχη τοῦ δικοῦ
μας ἀφέντης, ἀφεντικό. Εἶταν πρὸ πάντων σὲ χρῆση καὶ
εἶναι ἀκόμη, θαρρῶ, στὴν οἰκογένεια καὶ τοὺς ἀπογόνους
τῶν Σουλτάνων τοῦ Ἰκόνιου.

νά βγήκε από συγκοπή του **Χρυσόσκουλος**. Κτλ. κτλ.
 *Έτσι και γι' αυτά που άναφερα μπορεί κινείς να σκεφτή και να βρή διάφορες παραγωγές.

Άπιθκνο μου φαίνεται ότι τό Κούρτης μπορεί να προέρχεται άπ' τό λατινικό όνομα Curtius ή τό επίθετο curtus αλλά δέν είναι και άδύνατο. Μπορεί άκόμη να είναι άπ' τό **κούρτη**, αλλη, ή απευθείας με την κατάλ.—ς σχηματισμένο ή άπό τή γενική: τής **κούρτης** (άνθρωπος), όπως **Εδταξίας** (= τής Εδταξίας), **Σακελλίων** (δέν είναι άπό γενική, μου φαίνεται; Γιατί βρισκω και «**δ Σακελλίου** τής Μ. Εκκλ.» στον πρόλογο μιας παλιάς έκδοσης τής «**Ορθόδοξ. Όμολογίας**») κτλ. Διόλου άπιθκνο νάχη σχέση και με τό άρδανίτικο και βλάχικο **Σκούρτης** (πού πάλι προέρχεται άπ' τό λατιν. curtus), να έχασε δηλ. τό σ. άπ' τήν αρχή, άν και δέν μπορώ να θυμηθώ αυτή τή στιγμή κινένα παράδειγμα για τέτιο πάθος, ένφ τό αντίθετο, λ. χ. τρωγάλια — στραγάλια, βώλος — σβώλος, Πέτζα (άν δέν κίνω λάθος) — Σπέτσες, είναι πολύ συχνά. (Δες κι άλλα παραδείγματα στοδ Κ. Foy, Lants. κτλ.). Πρέπει άκόμη για τό Κούρτης να παραδληθουν οι όνομασίες χωριών: **Κούρταρα**, **Κουρτίκι** και εποικ άλλη, **δ Κούρτ** Πασά; **δ Κούρτιοβικ** κτλ.

Ό **Λούπος** πάλι κι **δ' Αλούπης** πρώτα πρώτα δέν αποκλείεται έξάπαντος να προέρχεται από **Αλύπιος**** Έπειτα μπορεί να είναι κι άπό τήν **άλεποϋ**, γιατί υπάρχει και **Αλέπης** (άν δέν είναι άπό τυπογρ. λάθος) και μεσαιωνικά παρανόματα **Αλωπός**, **Αιωπας**. Πρβλ. και **Αλεπουδέλης**. Καί περισσότερο μπορεί νάναι άπό τό **λούπης**, είδος πουλιού. Άλλά και τό **λούπης**; φαίνεται πάλι νάναι άπ' τό lupus ή άπ' τό άλεποϋ. Κάποια Γλώσσα μας δίνει: "Αρπος, **δ** άλοπος, **δ** άετός. Μιά άλλη: **Λούπης**, **άρπης**. Τίποτα άναντίρρογο δέν μπορεί να βρή άπ' αυτά.

Για να έρμηνευτούν σίγουρα κάτι τέτια όνόματα πρέπει να ζητηθώ πρώτα μήπως υπάρχουν τίποτα ιστορικές είδήσεις πάνω σ' αυτά ή τουλάχιστο να μαζευτή πρώτα ύλο τό σχετικό ύλικό και να συνεξεταστή.

Χωρίς τήν ιστορία και για φανερότερη καταγωγή άκόμη ύβικτα μπορεί να χωρέσουν άμφιβολίες λογής λογής: **Σκιαδάς** λ. χ. θά'ναι βέβαια **δ** τεχνίτης ή **δ** πουλητής **σκιαδίων**. Άλλά άπό πότε άραγε χρονολογείται τό σημερινό αυτό παράνομα; Γνωστό έτι τήν παλιά λέξη **σκιαδίων** θέλησαν οι πατέρες μας να τήν ξαναφέρουν σέ χρήση και ξέρουμε και τούς **Σκιαδιστές** πουπαιζαν ρόλο στα τελευταία χρόνια του Όθωνα. Να είναι άπ' αυτή τήν εποχή τό σημερινό όνομα **Σκιαδάς** ή είναι άπό τήν άρκετά παλιά κεραλωνίτικη, ή δέ γελέμκι, οικογένεια των **Σκιαδάδων**; Κι αυτό πάλι τό παλιό **Σκιαδάς** τί παράξενο, να μίν είναι σαν τό σκα-

** Στην παρένθεση εκείνη του άρθρου δέν εκφράστηκα καλά λέγοντας «πού δέν μπορεί νάναι άπό **Αλύπιος**». Ήθελα γά **πώ** : «πού σέ νομίζω πιθανό να είναι κτλ.»

ραμαγιάς κτλ., **δ** τεχνίτης ή **δ** πουλητής, αλλά να είναι καμμιά συγκοπή; Άλλο παράδειγμα: τό **Στραβοσκιάδης** τό εξήγησέ περίφημα: **Κείνος** πού φορεί στραβά τό σκιάδι του*** όπως και τό **Τρουπουσκιάδης**, **Κείνος** πού φορεί τρύπιο σκιάδι. Άλλά σά βρισκω στην Ήπειρο χωριό με τόνονμα **Σταυροσκιάδι**, γίνουμαι έπιφυλαχτικός και πρέπει να κυττάξω να βρω τί συμβαίνει, άν δέν πρόκειται για τυπογρ. λάθος. Σκέφτουμαι ότι θά παραμερφώθηκε ίσως τόνονμα του χωριού έπίτηδες, αλλά δέ φτάνει ή σκέψη; πρέπει να βρεθώ, άν μπορεί, καμμιά θετική άπόδειξη. Κτλ. κτλ.



Τό κέσω, γιατί δέν πιστεύω νάχουν πολλήν όρεξη οι άναγνώστες του «**Νουμά**» να κούσουν τά **βασανάκια** τής έρευνας των όνομάτων. Θέλησα μόνο να κάνω μιá σημείωση σχετική με τό άρθρο μου, για να μίν παρανοηθώ ή παρενόηση με τόν **Κούρτη** και τόν **Αλούπη** Πριν ύπογράψω, προσθέτω έτι στον κατάλογο των παρανομάτων του ίδιου άρθρου τό **Guiptsi**, άν πρόκειται να διαδοχτή με τή γαλλική άξία τού g, πρέπει να γραφτεί **Guiptsi** (Γκιούπτσι) και στα διπλά παρανόματα τό **Singa** να διορθωθεί σέ **Singa**.****

Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

*** Θυμώμαι ότι, όταν είμουν παιδί, κάπιο δίσκαλό μας πού'φορούσε στραβά τό κ' πέλλο του, τονά λέγαμε **στραβοκαπέλα**.

**** Άφού στοιχειοθετήθηκαν τά πάρα πάνω κ' ύστερα, βρήκα μιá πληροφορία, πού δείχνει σωστό τό **Σταυροσκιάδι**, τήν άκόλουθη' έπί Καντακουζηνού οι πρώτοι των Θεσσαλονικέων εκκλησιαστικών έβαλαν τούς σταυρούς εν τούς σκιάδις αυτών. Μένει τώρα να εξακριβωθεί άν και τό **Στραβοσκιάδης** έχει τήν ίδια καταγωγή ή είναι ανεξάρτητα σχηματισμένο ή νεοτερικό.

Θ Ε Ρ Ο

Στόν κίτρινο στερόκαμπο
 του θεριότη ή γή'ιος
 μ' έψνε και μ' έστέγνωσε
 διημερίς **δ** λίβα,
 κ' ή άργατιά κακότροχη
 ραγιαδομαθημένη
 με τή φοβέρα μ' όπλισε
 κι' άγριεψε τή ψυχή μου.

Μά σήμερα'όθε ένα μικρό
 για να σταχολογήσθ'
 λιβακιωμένη μου ή ψυχή
 δροσιά; σταλιά τό δέχτη
 και στην άταλυσήν του
δλη ένα χάδι έγίνη
 να τό δροσίση άπ' τής δουλειάς,
 τής άργατείας τό λίβα.